

Irena Androjna

Preverimo poznavanje pravopisnih pravil

Test Your Knowledge of Slovene Punctuation and Grammar

Povzetek

Članek je nastal kot razširitev prvega, pravopisnega dela predavanja Slogovna ustreznost besedil v slovenskem jeziku za člane DZTPS oktobra 2004. Avtorica navaja nekatera najpogostejše kršena pravopisna pravila in dodaja vaje na podlagi izvirnih besedil. Tako boste lahko preverili svoje poznavanje rabe ločil (vejica, vezaj, pomišljaj), pisanja skupaj oziroma narazen, trpnika s 'se' ter pravih možnosti za nekatere pravopisno nesprejemljive izraze in oblike.

Abstract

The article is an expansion of a part of a lecture entitled 'The Appropriate Language Style in Slovene' for the DZTPS members in October 2004. The author deals with some frequently disregarded spelling and grammatical rules, adding exercises that are based on authentic Slovene texts. As a result you will be able to check your command of punctuation (comma, hyphen, dash), writing words jointly or separately, the passive form with 'se', and the correct versions of certain grammatically unacceptable forms and expressions.

1. Ločila

Uvod

Pri lektoriranju in jezikovnem urejanju slovenskih besedil sem zasledila nekatere pogoste pravopisne napake in pomanjkljivosti, ki bi jih pisci z nekaj pozornosti in vaje mogli odpraviti sami. Moj prispevek je namenjen prav takšni 'samopomoči'. Navaja namreč posamezna pravila Slovenskega pravopisa in jim dodaja vaje z rešitvami. Tako lahko preverite in izboljšate svoje poznavanje rabe ločil (vejica, vezaj in pomišljaj), okrajšav in trpnika ter poskusite popraviti nekatere napačne izraze ali zveze. Poudarim naj, da pravopisna pravila niso zajeta celovito (npr. vsa pravila glede rabe vezaja), ampak sem povzela le tista, ki jih pisci po mojih izkuš-

njah najpogostejše kršijo ali prezrejo. Dodani sta tudi dve splošnejši vaji, ki vključujeta raznovrstne primere napačne rabe ločil oziroma napak v oblikoslovju, skladnji in izrazju.

Odlomki besedil, ki so uporabljeni za ponazoritve in vaje, so izvirni. Tudi jezikovne nepravilnosti v njih so 'izvirne'; ene so (bolj ali manj ukoreninjene) cvetke iz domačih logov, druge pa odsevajo vpliv tujih jezikov, zlasti angleščine. Zaradi iztrganosti iz sobesedila je sicer lahko okrnjeno globlje razumevanje strukture, vendar so primeri izbrani in delno prilagojeni tako, da to ne bi smelo biti moteče za konkretno jezikovno obravnavo.

Prispevek je nastal kot razširitev prvega dela seminarja Slogovna ustreznost besedil v slovenskem jeziku, ki je bil izpeljan oktobra 2004 v organizaciji DZTPS.

1.1 VEJICA

Vejica pri odvisnih stavkih

Odvisni stavek je od nadrednega ločen z vejico. Nadredni stavek stoji pred ali za njim ali pa ga obdaja. V zadnjem primeru postavimo vejico na začetku in na koncu odvisnega stavka.

V zgledu sta podčrtana oba odvisna stavka. Pogosta napaka je, da se pozabi vejica na koncu odvisnega stavka, zlasti če se ta konča pred 'in' ali 'ter'.

Sem se uvrščajo območja, ki so namenjena predvsem urbanizaciji in razvoju industrije, ter območja, v katerih bi bilo mogoče širjenje omejenih dejavnosti.

VAJA 1: Vstavite manjkajoče vejice.

1. Na ministrski konferenci o okolju in zdravju, ki se je končala prejšnji teden so sprejeli akcijski načrt za zaščito zdravja otrok.
2. Rezultati raziskave, ki so jo objavili v Veliki Britaniji kažejo, da moderni vlaki ne prinašajo velikih okoljskih prednosti v primerjavi z osebnimi avtomobili.
3. Ime, pod katerim se zdravilo prodaja oziroma izdaja se imenuje zaščiteno ime.
4. Zdravila, ki jih uporabljamo pri zdravljenju možganske kapi in možganske krvavitve so navedena v seznamu.
5. Najpomembnejši dejavnik, ki je vplival na odločitev je, da sta obe podjetji neposredno vključeni v proizvodnjo in prodajo, poleg tega pa so izdelki, ki jih proizvajata v splošni rabi.
6. Težko je natančno oceniti, ali bodo mejne imisijske koncentracije za polutante, ki bodo med gradnjo onesnaževali zrak presežene.
7. Investitorja morata zagotoviti naročilo za prevzem gradbenih odpadkov ali njihov

prevoz v predelavo ali odstranjevanje preden se začno izvajati gradbena dela.

8. Javna uprava zajema vse dejavnosti javnega upravljanja ne glede na to, ali jih opravlja jo državni upravni organi ali organizacije izven državnega mehanizma in ne glede na to ali nastopajo oblastno, ali neoblastno.

Če sta v povedi dva priredna odvisna stavka, med njima ne pišemo vejice.

Svet Kulturnega doma je ugotovil, da najemnik redno plačuje najemnino in da hvalevredno vodi filmsko dejavnost.

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo ocenjuje, da po dveh mesecih sistem deluje tekoče in da se dnevne količine razgrajenih avtomobilov približujejo pričakovanim.

S pričetkom delovanja informacijskega sistema, ki ga uvajajo na Ministrstvu za okolje, prostor in energijo in ki bo omogočal tudi nadzor nad ravnanjem s sredstvi, pa bo obveznost plačila stroškov razgradnje prešla na lastnike izrabljenih motornih vozil.

Vejica pred kot in kakor

Pred kot in kakor pišemo vejico, če uvajata odvisni stavek, torej zvezo besed z osebno glagolsko obliko (zgled a); sicer vejice ne pišemo (zgled b).

a) Če bo gradbenih odpadkov manj, kot je navedeno v nadaljevanju strokovne ocene, mora investitor sam zagotoviti prevoz odpadkov do zbirnega centra.

b) Zavedamo se, da ima enkratna izvedba delavnice drugačne cilje kot dalj trajajoče delo z mladimi.

VAJA 2: Ali so potrebne vejice pred kot in kakor?

1. Po vojnem času, ko je bila skupna kmetijska politika osnovana, so prevladovali popolnoma drugi problemi kot danes.
2. Zavod je v letu 2002 posloval pozitivno kakor je razvidno iz izkaza prihodkov in odhodkov.

3. Bolnikom, ki imajo diastolično disfunkcijo zaradi ovir kot so stenoze zaklopk in konstrikcija perikarda, pomaga tudi upočasnitev bitja srca in zmanjševanje polnilnega tlaka.
4. Pri prenovi programa naj bi aktivno sodelovale tako vse pomembne organizacije kot tudi civilna družba.
5. Lahko ga ocenjujejo dobro, lahko pa tudi slabše kot si zasluži.
6. Zaradi večjega obsega nalog ob vstopu v EU bo osnutek NPVO objavljen kasneje kot je bilo to prvotno predvideno.

Vejica pri deležniških polstavkih

Deležniški polstavki so od drugega dela povedi ločeni z vejico.

Sredstva, namenjena za ta program, so se povečala. (< Sredstva, ki so namenjena za ta program, so se povečala.)

Če je tak polstavek levo od odnosnice, vejice ne pišemo:

Za ta program namenjena sredstva so se povečala.

VAJA 3: Vstavite manjkajoče vejice.

1. Pojavilo se je nekaj težav povezanih s preveliko produktivnostjo.
2. Komisar odgovoren za kmetijstvo se bo udeležil letnega kongresa /.../
3. Razreševanje težav povezanih z medosebnimi odnosi je še posebej zahtevno.
4. Predvidena trasa daljnovoda prečka tri večja območja razglašena za potencialna posebna ohranitvena območja Natura 2000.
5. Stopnja reciklaže škatel za pijačo prodano v državah EU-15, je bila lani 30 %.
6. Treba bo preverjati spremembe nastale na terenu.

VAJA 4: Kje vejice manjkajo in kje so odveč?

1. Zaradi povečanega hidrostaticnega pritiska, pride do prestopanja tekočine iz kapilarne žilne mreže v izvenžilni prostor.

2. Ob sočasni uporabi nitroglicerina in zdravil za zdravljenje visokega krvnega tlaka, je znižanje krvnega tlaka izrazitejše.
3. Zdravilo dajemo predvsem bolnikom, ki imajo na napor vezano bolečino v mišicah nog, in ki lahko prehodijo do pojava bolečine največ 200 m.
4. Evropski uniji lahko ambiciozni načrt, ki so ga sprejeli njeni najvišji predstavniki v Lizboni l. 2000 uspe le, če bo tudi na področju raziskav in razvoja dosegla stopnjo razvitosti kakršna je v ZDA in na Japonskem.
5. ISBV je sistem namenjen različnim uporabnikom kot so prijavitelji, referenti na ministrstvu, ki bodo obravnavali prijave, člani znanstvenih odborov, in inšpektorji.
6. Prednostna področja delovanja so določena glede na rezultate raziskave, ki jo je naročila WHO, in ki okoljskim dejavnikom pripisuje 1/3 smrtnih primerov in bolezni med otroki v Evropi.
7. Na konferenco, ki jo je organiziralo kosovsko ministrstvo za okolje in prostor so bili vabljeni ministri, pristojni za prostor iz držav jugovzhodne Evrope, Italije in Slovenije.
8. /.../ pri pljučnici, pljučni emboliji, motenem delovanju srca, itd.
9. Zaradi pritiska Danske, zaključna deklaracija poziva proizvajalce, da prenehajo tržiti izdelke s snovmi, ki škodujejo, ali bi lahko škodovala otrokom.

1.2 VEZAJ

Vezej (na tipkovnici kratka črtica) pišemo pri:

- prirednih zloženkah (*strokovno-tehnični*),
- zloženkah iz številč/črk in besed (*4-urni, C-dur, B-vitamin, e-pošta*),
- krajšanju tipa *do- in podiplomski, družbenopolitični in -ekonomski*,
- kraticah, pisanih z velikimi črkami, če jih sklanjamo s končnico (*v DZTPS-ju, tudi v DZTPS*).

Skupaj ali z vezajem?

- a) poslovno-stanovanjski objekt (< poslovni in stanovanjski – priredna zveza)
- b) zemljiškooknjižni izpisek (< zemljiška knjiga – podredna zveza)

13. 2 – 2,5 m
14. 20–50 %
15. dva ali trikrat dnevno
16. nizko- in srednje-radioaktivni odpadki
17. severno-ameriški

VAJA 5: Obkrožite pravilno možnost.

1. civilno-družbene/civilnodružbene pobude
2. cestno-prometni/cestnoprometni predpisi
3. tehnično-finančna podpora/tehnično-financi- na podpora
4. dežno-snežni/dežnosnežni rečni režim
5. prostorsko-razvojni/prostorskorazvojni cilji
6. vzgojno-izobraževalni/vzgojnoizobraževal- ni

2. Okrajšave

Posamezne besede krajšamo na eno ali več črk in za njimi pišemo piko. Okrajšave besed- nih zvez pišemo s presledkom (*doktor medi- cine – dr. med., delniška družba – d. d.*), okraj- šave zloženek pa skupaj (*lastnoročno – l.r.*) in tudi v vezajem, če ima vezaj neokrajšana zlo- ženka (*rusko-slovenski – rus.-slov.*). Skupaj pišemo okrajšave kot *itd., ipd., npr., tj.*

1.3 POMIŠLJAJ

Pomišljaj (dolga črtica, na tipkovnici *Ctrl in minus*) pišemo:

- pri poudarjenem ločevanju besed/zvez (*tečaj nemščine – učilnica B*),
- pri vrinjenih stavkih (dvodelni),
- stično v zvezah od ... do (*pon.–pet., 8.30–12.15, Ljubljana–Jesenice*),
- kot alinejno črtico v seznamih,
- kot minus (*10 – 3, –10 °C*).

Zgled pravilne rabe pomišljaja in vezaja: *del avto- cestne mreže Slovenije v smeri Maribor–Murska Sobota–slovensko-madžarska meja.*

VAJA 7: Zapišite pravilne okrajšave.

1. milijon
2. milijarda
3. to je
4. tako imenovani
5. angleški
6. številka
7. število
8. univerzitetni diplomirani inženir strojni- štv
9. družba z omejeno odgovornostjo
10. in drugo
11. poštni predal

VAJA 6: Pomišljaj ali vezaj, stično ali nestič- no? Popravite.

1. 4 - urni
2. 30 letnica
3. A vitamin
4. 9. - 15. 4. 2004
5. e - izobraževanje
6. udeleženec/ka
7. DARSa
8. 101. - 108čl.
9. 20 minutno kolesarjenje
10. le ta
11. odsek Jagodje – Lucija
12. v smeri vzhod - zahod

3. Pravopisne drobtinice

V navedenih besedilih so napake pri rabi lo- čil in presledkov. Pravilni zapisi in obrazložit- ve zanje so navedeni v rešitvah.

VAJA 8: Popravite.

1. 1.5%
2. 100 mg
3. 65% večina
4. 110 kV daljnovod
5. 2 x 6=12
6. okt - dec
7. 1:100.000

8. 04. 01. 2005
9. bio pridelava, eko šola
10. samo-ocena
11. str.84

4. Samostalniki srednjega spola

Pazimo pri sklanjanju samostalnikov srednjega spola.

Napačno: *pred dvema dnevi, pred dvema leti, z dvema letali*

Pravilno: *pred dvema dnevom, pred dvema letoma, z dvema letalom*

Tudi oziralni zaimek srednjega spola se pogosto napačno sklanja po vzorcu za moški spol.

Napačno: *Pismo, na katerega ste nas opozorili, smo že obravnavali.*

Pravilno: *Pismo, na katero ste nas opozorili, smo že obravnavali.*

VAJA 9: Popravite napačne oblike za srednji spol.

1. To je vprašanje, na katerega bo težko odgovoriti.
2. Plače pripravnikov se zagotavljajo v višini 70 % vrednosti delovnega mesta, na katerega se pripravnik lahko razporedi /.../
3. To je bile vse, kar je lahko najprej dojela iz okolja, v katerega je prvič stopila.
4. Izvajalci so vzpostavili mrežo 35 prevzemnih mest po vsej Sloveniji, na katere lahko občani dostavijo svoja odslužena motorna vozila.
5. Potrebna je tudi sanacija starih odlagališč odpadkov, saj od 54 registriranih niti eden ne ustreza predpisom.

5. Trpnik

Trpnik je smiselno uporabljati, kadar je vršilec dejanja nepomemben ali samoumeven. Tako je trpnik pogost v znanstvenih besedi-

lih. V pravnem in uradovalnem jeziku je nujen za brezosebno izražanje:

Države podpisnice so o vsem tem dolžne obvestiti državo, v kateri je bilo letalo registrirano.

Če se države podpisnice v šestih mesecih ne morejo dogovoriti o arbitražnem postopku, se spor prenese na Mednarodno sodišče pravice.

Višina preživetine se odmeri glede na individualne življenjske razmere obeh partnerjev.

Pritožba se zavrne.

Kadar je vršilec dejanja pomemben ali kadar bi bila raba trpnika nejasna, raje uporabimo tvorbo obliko:

Projekt je del druge faze programa Corine, ki je bil sprejet od Evropske komisije leta 1985.

Bolje: /.../ ki ga je Evropska komisija sprejela leta 1985.

Pogosta je napačna raba trpnika s 'se'.

Napačno: *Pritožbo se zavrne.*

Pravilno: *Pritožba se zavrne.*

Osebek trpnega stavka (*pritožba*) mora biti namreč v imenovalniku (*kdo ali kaj se zavrne*).

VAJA 10: Popravite napačno obliko trpnika.

1. Na obmejnih območjih, kjer je močan gravitacijski vpliv sosednjih mest, se krepi funkcije središč.
2. V okviru prenove se določi prostorske cilje.
3. Cilj je zagotavljati ali spodbujati razvoj dejavnosti v krajini, tako da se ohranja in ustvarja nove krajinske kvalitete.
4. Svet sprejme predlog, ki se ga posreduje ustanovitelj.
5. Pri delu se spodbuja ustvarjalnost, podjetniški duh in oblikovanje skupnih ciljev.

6. Nepravilne oblike in izrazi

VAJA 11: V navedenih odlomkih besedil popravite nepravilnosti (v daljših zvezah so podčrtane) v oblikoslovju, skladnji in izrazju. Pri rešitvah nalog so navedene tudi razlage.

1. okvirji delovanja; po modelu logičnega okvirja
2. nadaljne informacije
3. Z zvečevanjem odmerka se povečuje pogostost neželjenih učinkov zdravila.
4. Vse direktive EU morajo biti prenešene v pravni red nove države članice.
5. bolj lepo, bolj enostavno; bolj viden; najbolj jasen
6. upravljanje z vodami
7. EU zakonodaja, EU proračun
8. Alf bar; Kavčič avtoservis
9. golf igrišče, tenis lopar
10. delo z otroci in mladostniki
11. Napišite cilje usposabljanja za vaše udeležence.
12. Kako bom ocenil uresničitev mojih ciljev?
13. temu ni bilo tako
14. V kolikor se podjetju zmanjšajo stroški /.../
15. Nenehno je potrebno iskati poti, kako uravnotežiti oba cilja.
16. Večina zaviralcev konvertaze ali njihovih aktivnih presnovkov se izloča preko ledvic.
17. na kratki rok, na dolgi rok
18. doživljenjsko zdravljenje
19. naravni pogoji; vremenski pogoji; v pogojih popuščanja srca
20. Nitrati razbremenijo srce tako, da širijo žile dovodnice (vene) v telesu. Razen tega nitrati širijo venčne arterije in obvodne žile (kolaterale), ki vodijo kri v srčno mišico mimo zožene/zamašene venčne arterije.
21. Pomembnost dokumenta za politiko varstva okolja v prihodnjem štiriletnem obdobju je potrdila številčna udeležba.
22. pregled večih znanstvenih odborov
23. Komisija je zadolžena za izvajanje programa.
24. Uraden status turističnega območja občini nalaga dodatne okoljske zadolžitve.
25. Obravnavan odsek predstavlja del hitre ceste, ki povezuje obalno somestje Koper, Izola in Piran.
26. tekom predpristopnega procesa
27. To so človekove prikriti zmožnosti, da si v teku usposabljanja za neko delo pridobi znanje in veščine.
28. Upravne organizacije morajo zagotoviti visoko učinkovitost opravljanja dejavnosti v vseh delih poslovnega procesa.
29. Upravne institucije, njihovi managerji in zaposleni imajo mnogo bolj neposreden stik z uporabniki svojih storitev kot politiki.
30. Sistem javne uprave v Sloveniji za razliko od številnih evropskih sistemov temelji na ločitvi lokalne samouprave in državne uprave.
31. Drugi razlog je v dejstvu, da delo poteka na različnih področjih.
32. Poleg tega smatrata, da predstavljajo individualne zmožnosti zaposlenih največjo konkurenčno prednost.
33. Povprečna upravna enota pokriva približno 35.000 prebivalcev.
34. podatki, ki se nahajajo v uradnih evidencah
35. Tako bi lahko prišli do zaključka, da /.../
36. Sodoben čas je čas hitrih sprememb, ki se odražajo na vseh ravneh družbenega in zasebnega življenja.
37. Kjer je znanje še pomankljivo, je potrebno vložiti več napora v raziskave.
38. Že pred njihovim trženjem morajo biti dostopne informacije o učinku kemikalij, izdelkov in tehnologij na še nerojene otroke.
39. Seveda je v teh primerih potrebno ležanje in opazovanje bolnika.

REŠITVE VAJ

VAJA 1: Odvisni stavki so podčrtani; dodane vejice so natisnjene krepko.

1. Na ministrski konferenci o okolju in zdravju, ki se je končala prejšnji teden, so sprejeli akcijski načrt za zaščito zdravja otrok.
2. Rezultati raziskave, ki so jo objavili v Veliki Britaniji, kažejo, da moderne vlaki ne prinašajo velikih okoljskih prednosti v primerjavi z osebnimi avtomobili.
3. Ime, pod katerim se zdravilo prodaja oziroma izdaja, se imenuje zaščiteno ime.
4. Zdravila, ki jih uporabljamo pri zdravljenju možganske kapi in možganske krvavitve, so navedena v seznamu.
5. Najpomembnejši dejavnik, ki je vplival na odločitev, je, da sta obe podjetji neposredno vključeni v proizvodnjo in prodajo, poleg tega pa so izdelki, ki jih proizvajata, v splošni rabi.
6. Težko je natančno oceniti, ali bodo mejne imisijske koncentracije za polutante, ki bodo med gradnjo onesnaževali zrak, presežene.
7. Investitorja morata zagotoviti naročilo za prevzem gradbenih odpadkov ali njihov prevoz v predelavo ali odstranjevanje, preden se začno izvajati gradbena dela.
8. Javna uprava zajema vse dejavnosti javnega upravljanja ne glede na to, ali jih opravljajo državni upravni organi ali organizacije izven državnega mehanizma, in ne glede na to, ali nastopajo oblastno ali neoblastno.

VAJA 2: Dodane vejice so natisnjene krepko.

1. Pred **kot** ni vejice.
2. Zavod je v letu 2002 posloval pozitivno, **akor** je razvidno iz izkaza prihodkov in odhodkov.
3. Bolnikom, ki imajo diastolično disfunkcijo zaradi ovir, **kot** so stenoze zaklopk in konstrikcija perikarda, pomaga tudi upočasnitev bitja srca in zmanjševanje polnilnega tlaka.
4. Pred **kot** ni vejice.
5. Lahko ga ocenjujejo dobro, lahko pa tudi slabše, **kot** si zasluži.

6. Zaradi večjega obsega nalog ob vstopu v EU bo osnutek NPVO objavljen kasneje, **kot** je bilo to prvotno predvideno.

VAJA 3: Deležniški polstavki so podčrtani; dodane vejice so natisnjene krepko.

1. Pojavilo se je nekaj težav, povezanih s preveliko produktivnostjo.
2. Komisar, odgovoren za kmetijstvo, se bo udeležil letnega kongresa /.../
3. Razreševanje težav, povezanih z medosebnimi odnosi, je še posebej zahtevno.
4. Predvidena trasa daljnovoda prečka tri večja območja, razglašena za potencialna posebna ohranitvena območja Natura 2000.
5. Stopnja reciklaže škatel za pijačo, prodano v državah EU-15, je bila lani 30 %.
6. Treba bo preverjati spremembe, nastale na terenu.

VAJA 4: Manjkajoče vejice so natisnjene krepko, odvečne pa so dvakrat podčrtane.

1. Zaradi povečanega hidrostatskega pritiska, pride do prestopanja tekočine iz kapilarne žilne mreže v izvenžilni prostor.
2. Ob sočasni uporabi nitroglicerina in zdravljenju visokega krvnega tlaka, je znižanje krvnega tlaka izrazitejše.
3. Zdravilo dajemo predvsem bolnikom, ki imajo na napor vezano bolečino v mišicah nog, in ki lahko prehodijo do pojava bolečine največ 200 m.
4. Evropski uniji lahko ambiciozni načrt, ki so ga sprejeli njeni najvišji predstavniki v Lizboni l. 2000, uspe le, če bo tudi na področju raziskav in razvoja dosegla stopnjo razvitenosti, kakršna je v ZDA in na Japonskem.
5. ISBV je sistem, namenjen različnim uporabnikom, **kot** so prijavitelji, referenti na ministrstvu, ki bodo obravnavali prijave, člani znanstvenih odborov, in inšpektorji.
6. Prednostna področja delovanja so določena glede na rezultate raziskave, ki jo je naročila WHO, in ki okoljskim dejavnikom pripisuje 1/3 smrtnih primerov in bolezni med otroki v Evropi.

7. Na konferenco, ki jo je organiziralo kosovsko ministrstvo za okolje in prostor, so bili vabljeni ministri, pristojni za prostor, iz držav jugovzhodne Evrope, Italije in Slovenije.

8. /.../ pri pljučnici, pljučni emboliji, motenem delovanju srca, itd.

9. Zaradi pritiska Danske, zaključna deklaracija poziva proizvajalce, naj prenehajo tržiti izdelke s snovmi, ki škodujejo, ali bi lahko škodovala otrokom.

VAJA 5: 1. civilnodružbene, 2. cestnoprometni, 3. tehnično-finančna, 4. dežno-snežni, 5. prostorskorazvojni, 6. vzgojno-izobraževalni

VAJA 6: 1. 4-urni 2. 30-letnica 3. A-vitamin ali vitamin A 4. 9.–15. 4. 2004 5. e-izobraževanje 6. udeleženec/-ka 7. DARS-a; tudi Darsa 8. 101.–108. čl. 9. 20-minutno kolesarjenje 10. leta (izrazu se je bolje izogniti in uporabiti samo kazalni zaimek ali drugačno obliko) 11. odsek Jagodje–Lucija 12. v smeri vzhod–zahod 13. 2–2,5 m 14. 20–50 % 15. dva- ali trikrat dnevno 16. nizko- in srednjeradioaktivni odpadki 17. sevarnoameriški

VAJA 7 (bodite pozorni na presledke pri 4, 8, 9 in 11): 1. mio./mln. 2. mrd. 3. tj. 4. t. i. 5. angl. 6. št. 7. štev. 8. univ. dipl. inž. str. 9. d. o. o. 10. idr. 11. p. p.

VAJA 8: 1. 1,5 % (v slovenščini imamo decimalno vejico, ne piko; med številko in znakom % je presledek) 2. 100 mg (med številko in mersko enoto pišemo presledek) 3. 65-odstotna večina (znak % je simbol za samostalni *odstotek*, ne pa za pridevnik *odstotni*) 4. 110-kilovoltni daljnovod (simbol kV se lahko rabi za samostalni *kilovolt*, ne pa za pridevnik *kilovoltni*) 5. $2 \times 6 = 12$ (matematične znake za seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje ter enačaj pišemo nestično) 6. okt.–dec. (okrajšave pišemo s piko, zvezo od ... do pa s stičnim pomišljajem) 7. 1 : 100.000 (gl. 5) 8. 4. 1. 2005 (datume pišemo s presledki in brez ničel pri enomestnih številih) 9. biopridelava, ekošola (podred-

ne zloženke pišemo skupaj) 10. samoocena (gl. 9) 11. str. 84

VAJA 9: 1. na katero 2. na katero 3. v katero 4. na katera 5. niti eno

VAJA 10: 1. se krepijo 2. se določijo 3. se ohranjajo in ustvarjajo 4. ki se posreduje ustanovitelj 5. se spodbujajo

VAJA 11: 1. okviri delovanja; po modelu logičnega okvira (oblika z j se lahko uporablja le v konkretnem, ne pa abstraktnem pomenu – *okvirji očal*) 2. nadaljnje (vendar daljni) 3. neželenih (*želen*, *zaželen*, *neželen*, *nezaželen* učinek; toda *željen/željan česa*) 4. prenesene (*prenesen*, *vnesen*, *zanesen*, *prinesen*) 5. lepše, enostavnejše; vidnejši, najjasnejši (če ima pridevnik ali prislov v SP navedeno priponsko obliko stopnjevanja, se ne stopnjuje z *bolj*, *najbolj*) 6. upravljanje vod/voda (*upravljanje koga ali česa*, *upravljati koga ali kaj*) 7. zakonodaja EU, proračun EU; tudi EU-zakonodaja, EU-proračun 8. bar Alf; avtoservis Kavčič (žal so podjetja pogosto registrirana z nepravilno obliko imena) 9. igrišče za golf, teniški lopar (samostalni ne more nastopati kot levi prilastek; v takih zvezah ga izrazimo kot desni prilastek ali pa iz njega tvorimo pridevnik v vlogi desnega prilastka: *golfsko igrišče*, tudi *golfišče*) 10. z otroki (pravilno sklanjamo *pri otrocih*, z *otroki*) 11. svoje (povratni svojilni zaimek izraža lastnino osebk ali pripadnost osebk) 12. svojih (gl. 11) 13. (to) ni bilo tako 14. Če (*v kolikor* je nepravilna zveza) 15. je treba iskati (v zvezi z nedoločnikom je pravilen izraz *je treba*; *potreben* se rabi kot pridevnik: *potrebna sredstva*) 16. skozi ledvice (*preko* pomeni čez: *preko zidu*) 17. kratkoročno, dolgoročno 18. dosmrtno/vseživljenjsko 19. naravne okoliščine/razmere/danosti; vremenske razmere; ob/pri popuščanju srca 20. Poleg tega (toda *prišli so vsi razen enega*) 21. številna, množična (toda *številčni podatki* – podatki, izraženi v številkah) 22. več (*več*, *dosti*, *par* se sklanjajo z ničto končnico) 23. odgovorna, pristojna za (*biti zadolžen* pomeni *imeti dolgove*) 24. Uradni, odgovornosti/pristojnosti/naloge 25. Obravnavani, je (*predstavljaj*-

ti v pomenu *biti*, *pomeniti* ima v SP oznako *publ.*) 26. v medpristopnem procesu 27. z usposabljanjem, pri usposabljanju 28. veliko učinkovitost 29. menedžerji, neposrednejši 30. v nasprotju s številnimi evropskimi sistemi, drugače kot številni evropski sistemi 31. Drugi razlog je (dejstvo), da 32. menita, so /.../ največja konkurenčna prednost ali pomenijo /.../ največjo konkurenčno prednost 33. vključuje, zajema, obsega 34. so 35. ugotovili, sklenili 36. sodobni čas, kažejo 37. pomanjkljivo, je treba, več vložiti v/se bolj truditi/si bolj prizadevati za raziskave 38. Že pred trženjem kemikalij, izdelkov in tehnologij morajo biti dostopne informacije o njihovem učinku na še nerojene otroke. (napačno je osebe ali pojave poimenovati z zaimki, še preden jih navedemo) 39. npr.: V teh primerih mora bolnik ležati, potreben pa je zdravniški nadzor. (*ležanje* in *opazovanje* izvajata različni osebi)

Literatura

- Kalin Golob, Monika. 2001. *Jezikovne reže*. Ljubljana: GV Revije.
- Kalin Golob, Monika. 2003. *Jezikovne reže* 2. Ljubljana: GV Revije.
- [SSKJ] Slovenska akademija znanosti in umetnosti, ur. 1970–1991 [1994]. *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. 5 zv. Enozv. izd., 1994. Disketna različica, 1997. CD-ROM, 1998. Ljubljana: DZS.
- Slovenski pravopis*. Izdala SAZU in ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 2001. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Šega, Lidija. 1997. *Veliki moderni poslovni slovar* (angleško-slovenski). Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Toporišič, Jože. 1992. *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Toporišič, Jože. 2000. *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.